

ਪੇਸਮੇਕਰ

ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਲਈ ਗਾਈਡ

Pacemaker

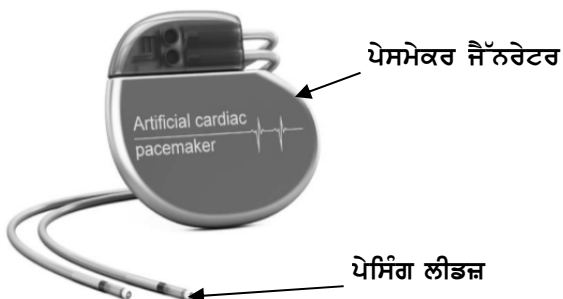
A Guide for Patients and Families

ਪੇਸਮੇਕਰ ਕੀ ਹੈ? (What is a pacemaker?)

ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਯੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤਰੰਗ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਧੜਕਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਜੈਨਰੇਟਰ (generator) ਅਤੇ ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡਜ਼ (pacing leads)।

1. **ਜੈਨਰੇਟਰ** ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਦਿਲ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤਰੰਗ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਧੜਕਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।
2. **ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡਜ਼** (ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ 1 ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ) ਇਸ਼ੂਲੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ ਜੈਨਰੇਟਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਸਿਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤਰੰਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੈਨਰੇਟਰ ਤੋਂ ਦਿਲ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਧੜਕਦਾ ਜਾਂ ਸੁੰਗੜਦਾ ਹੈ।

ਅੰਦਰ ਕੀ ਹੈ?

- ਮੈਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਕਿਉਂ ਲੋੜ ਹੈ? 2
- ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਹੈ? 2
- ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? 3
- ਪੇਸਮੇਕਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 6
- ਮੈਨੂੰ ਕਦੋਂ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? 8
- ਆਮ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਸੁਆਲ 9
- ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਰੋਤ ..... ਪਿਛਲਾ ਕਰਵ

ਮੈਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਕਿਉਂ ਲੋੜ ਹੈ? (Why do I need a pacemaker?)

- ♥ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜੋ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤਰੰਗਾਂ ਭੇਜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਖੂਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਦਿਲ ਨੇ ਕਦੇ ਸੁੰਗੜਨਾ ਹੈ।
- ♥ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ:
  - ਦਿਲ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਹੌਲੀ ਧੜਕਦਾ ਹੈ (ਬਰਾਡੀਕਾਰਡੀਆ (bradycardia))
  - ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ (ਹਾਰਟ ਬਲਾਕ (heart block))
  - ਦਿਲ ਕਦੀ ਹੌਲੀ ਧੜਕਦਾ ਹੈ (ਬਰਾਡੀਕਾਰਡੀਆ) ਅਤੇ ਕਦੀ ਤੇਜ਼ ਧੜਕਦਾ ਹੈ (ਟਾਚੀਕਾਰਡੀਆ)।
- ♥ ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਠੀਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਥਕਾਵਟ, ਦਿਲ ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸਾਹ ਟੁੱਟਣਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੇਸਮੇਕਰ ਦਿਲ ਤੁਹਾਡੇ ਦੀ ਧੜਕਣ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਹੈ? (Are there any risks?)

- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਇੰਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਆਮ ਰੁਟੀਨ ਹੈ, ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਰੋਸੀਜਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਤਰੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਚਾਂਸ ਹੈ। ਇੰਪਲਾਂਟ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨੀਲ ਜਾਂ ਦਾਗ਼ ਆਮ ਘਟਣਾ ਹੈ।
- ♥ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ (ਹੇਠਾਂ ਆਮ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ):

ਸਮੱਸਿਆ	ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ	ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡ ਦਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ	2 ਤੋਂ 4% ਸੰਭਾਵਨਾ (1000 ਵਿਚੋਂ 20 ਤੋਂ 40 ਵਿਚ)	ਲੀਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫਿਰ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।
ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੇੜੇ ਖੂਨ ਨਿਕਲਣਾ (ਹੇਮਾਟੋਨ)	1 ਤੋਂ 2% ਸੰਭਾਵਨਾ (1000 ਵਿਚੋਂ 10 ਤੋਂ 20 ਵਿਚ)	ਕਈ ਵਾਰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕੋਲ ਖੂਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਤੇ ਖੂਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ।
ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ (ਨਿਊਮੋਥੋਰਕਸ)	1 ਤੋਂ 2% ਸੰਭਾਵਨਾ	ਇਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛਾਤੀ ਦਾ ਐੱਕਸਰੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਫੇਫੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਫੇਫੜੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਣ।
ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ	1 ਤੋਂ 2% ਸੰਭਾਵਨਾ	ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਦਿਲ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਖੂਨ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ (ਕਾਰਡਿਅਕਟੈਮਪੋਨਡੇ)	0.1% ਸੰਭਾਵਨਾ (1000 ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 1)	ਇਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛਾਤੀ ਦਾ ਐੱਕਸਰੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਖੂਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ♥ ਇਹ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਦੇ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੋ।

ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? (What can I expect before and after?)

ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਹੋਵਾਂ (How to prepare for the procedure)

- ♥ ਆਪਣੀ ਹਰ ਇੱਕ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣਾ ਬੀ.ਸੀ.ਸਰਵਿਸ ਕਾਰਡ (ਜਾਂ ਕੇਅਰ ਕਾਰਡ) ਅਤੇ ਜੇ ਦਵਾਈਆਂ ਤੁਸੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਓ।
- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ♥ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗੱਡੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ।
- ♥ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਐਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਰਹੇ।
- ♥ ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਖ਼ਾਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।
- ♥ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਵਾਈ ਕਿਵੇਂ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਦਵਾਈਆਂ (ਖ਼ੂਨ ਪਤਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਦਵਾਈ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਇਹ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਵਾਈ ਲਵੋ।
- ♥ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖ਼ੂਨ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਕਾਰਡੀਓਗ੍ਰਾਮ (ਈ.ਸੀ.ਜੀ) ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਏਗਾ।
- ♥ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਝ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੁਭਾ ਕੁੱਝ ਨਾ ਖਾਓ ਪੀਓ।

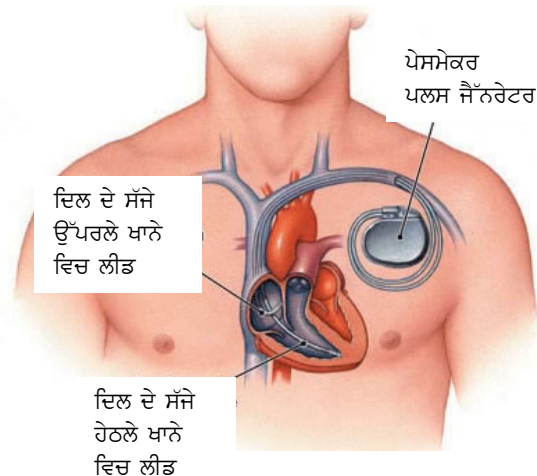
ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (Before to the procedure)

- ♥ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਵੇਟਿੰਗ ਰੂਮ ਵਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ♥ ਜੇ ਕਰ ਤੁਸੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ।
- ♥ ਨਰਸ ਨਾੜੀ ਰਾਹੀਂ (ਆਈ.ਵੀ.) ਦਵਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ।
- ♥ ਤੁਹਾਡਾ ਖ਼ੂਨ ਲੈ ਕੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਕਾਰਡੀਓਗ੍ਰਾਮ (ਈ.ਸੀ.ਜੀ.) ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।
- ♥ ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਰਿਵਿਊ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕਰੋਗੇ।

ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ (During the procedure)

- ♥ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰਿਲੈਕਸ ਅਤੇ ਸੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ।
- ♥ ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਡਾਕਟਰ ਟੀਕਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ♥ ਤੁਹਾਡੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਜਾਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਹੰਸਲੀ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੱਟ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਪਾਸਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਠੀਕ ਹੈ।
- ♥ ਡਾਕਟਰ ਇੱਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਂਕਸਰੇ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡਜ਼ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਨਾੜੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ♥ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦ ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡਜ਼ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਸਟ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ।
- ♥ ਫਿਰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਜੈਨਰੇਟਰ ਨੂੰ ਚਮੜੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੱਟ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਟਾਂਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਘੁਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ♥ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 1 ਘੰਟਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (After the procedure)

- ♥ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਨਰਸ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀ ਹੈ।
- ♥ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੱਟ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੁਆਲੇ ਕੁੱਝ ਤਕਲੀਫ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੋਢੇ ਵਿਚ ਦਰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਰਸ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦਰਦ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਦਵਾਈ ਦੇਵੇ।
- ♥ ਨਰਸ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸੇਗੀ ਕਿ ਕਦੋਂ ਕੁੱਝ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਠੀਕ ਹੈ।
- ♥ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੋਰ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੂਜੀ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ।

ਘਰ ਜਾਣਾ (Going Home)

- ♥ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤਨੀ ਜਲਦੀ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਕਵਰੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਉਸੇ ਦਿਨ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਠਹਿਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
- ♥ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਨਰਸ ਇਹ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਰਿਵਿਊ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:
  - ਘਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ
  - ਆਪਣੇ ਕੱਟ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ
  - ਦਰਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ
  - ਦਵਾਈ ਕਦੋਂ ਲੈਣੀ ਹੈ
  - ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬੰਦਸ਼ਾਂ
  - ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟਸ
  - ਕਦੋਂ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਹੈ

ਨੋਟ: ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ 24 ਘੰਟੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੁਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਕਦੋਂ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਹੈ (When to get help)

- ♥ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲੱਛਣ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਤਾਂ **ਇੱਕ ਦਮ** ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
  - ਜੇ ਕੱਟ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲਾਲੀ, ਸੋਜਸ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਰੰਗਦਾਰ ਤਰਲ ਨਿਕਲੇ
  - 38.0⁰ ਸੈ.(100.4⁰ ਫ਼ਾ.) ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੁਖਾਰ
  - ਕੱਟ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੁਆਲੇ ਨਵੇਂ ਦਾਗ਼ ਜਾਂ ਲਾਲੀ
  - ਦਰਦ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਦਰਦ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਵਧਦਾ ਹੈ
  - ਸਾਹ ਫੁੱਲਦਾ ਹੈ
  - ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਦਰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- ♥ ਜੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਨੂੰ ਇੱਕਦਮ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
  - ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ
  - ਚੱਕਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
  - ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਮਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਪਲਪੀਟੇਸ਼ਨ)
- ♥ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਉੱਪਰ ਲਿਖੇ ਲੱਛਣਾਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ **9-1-1 ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਏ**। (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਚੈਕਅਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਗੱਡੀ ਨਾ ਚਲਾਓ)।

ਪੇਸਮੇਕਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ (Living with a pacemaker)

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਕੁੱਝ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟਸ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੋ

(Attend follow-up appointments)

- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਵਲੋਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਚੈਕਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਘਰੋਂ ਰਿਮੋਟ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਰਿਮੋਟ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਤਰੀਕੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਘਰੋਂ ਹੀ ਵਾਇਅਰਲੈਸ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ)।
- ♥ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਨਰਸ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੋ।
- ♥ ਤੁਹਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਚੈੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ♥ ਆਪਣੇ ਪਤੇ ਜਾਂ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਵਿਚ ਜੇ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕਲੀਨਿਕ ਨੂੰ ਦੱਸੋ।
- ♥ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ, ਕਲੀਨਿਕ ਟੀਮ:
  - ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਚੈੱਕ ਕਰਦੀ ਹੈ।
  - ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਲੀਡਜ਼ ਚੈੱਕ ਕਰਦੀ ਹੈ।
  - ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੈਟਿੰਗ ਚੈੱਕ ਕਰਦੀ ਹੈ।
  - ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀਆਂ ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡਜ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਓ (Protect your pacing leads)

- ♥ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਦੀ ਹਿਲਜੁਲ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੀਮਤ ਰਹੇਗੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।
- ♥ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 6 ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਲਫ਼ ਖੇਡਣਾ, ਤੈਰਨਾ, ਟੈਨਿਸ, ਕਹੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਝੁਕਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵੈਕਿਊਮ ਕਰਨਾ।
- ♥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡਜ਼ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਿੱਲਦੀਆਂ।

ਆਪਣੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਜੈਨਰੇਟਰ ਨੂੰ ਬਚਾਓ (Protect your pacemaker generator)

- ♥ ਆਪਣੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮਿਕਨਾਤੀਸ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਮਿਕਨਾਤੀਸ/ਚੁੰਬਕ ਨੂੰ ਜੈਨਰੇਟਰ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 6 ਇੰਚ ਦੂਰ ਰੱਖੋ।
- ♥ ਆਪਣੇ ਸੈਲਫੋਨ ਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵਾਲੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਾ ਰੱਖੋ।

- ♥ **ਚੋਰੀ ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਸਕੈਨਰ ਵਿਚੋਂ** ਆਮ ਵਾਂਗ ਲੰਘ ਜਾਓ ਉਸ ਵਿਚ ਠਹਿਰੋ ਨਾ। ਉਸ ਸਕੈਨਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਨਾ ਠਹਿਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਤਰੰਗਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੇਸਮੇਕਰ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
- ♥ **ਜੈਨਰੇਟਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖੋ (Keep the generator away from these items):**
  - **ਘੱਟੋ ਘੱਟ 6 ਇੰਚ (15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਦੂਰ**—ਰਸੋਈ ਦੇ ਉਪਕਰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਕਸਰ ਅਤੇ ਕਰਦਾਂ) ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੇ ਟੁੱਬਬੁਰਸ਼ ਦਾ ਚਾਰਜਰ ਬੇਸ, ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਵਰ, ਵਰਜ਼ਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਈਕ ਅਤੇ ਟਰੈਡਮਿਲ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੇ ਵਾਲੇ ਸੁਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ, ਸਟੀਰੀਓ ਸਪੀਕਰ, ਵੈਕਿਊਮਜ਼, ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ, ਰੇਡੀਓ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ (ਐਂਟਿਨਾ ਸਮੇਤ)।
  - **ਘੱਟੋ ਘੱਟ 12 ਇੰਚ ਜਾਂ 1 ਫੁੱਟ (30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਦੂਰ**— ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੀ ਵਾੜ/ਜੰਗਲਾ, ਗੱਡੀ ਦਾ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਸਿਸਟਮ, ਬਿਜਲੀ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਦੇ ਹਰੇ ਬਕਸੇ ਜੋ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਾਰ ਦਾ ਬੈਟਰੀ ਚਾਰਜਰ, 20 ਕਿਲੋਵਾਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਵਾਲੇ ਜੈਨਰੇਟਰ, ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ (ਯੂ.ਪੀ.ਐੱਸ) ਅਤੇ ਗੈਸ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੇਨਸਾਅ, ਲਾਨਮੋਵਰ, ਵੀਡ ਟ੍ਰਿਮਰ ਅਤੇ ਸਨੋ ਬਲੋਅਰ)।
  - **ਘੱਟੋ ਘੱਟ 24 ਇੰਚ ਜਾਂ 2 ਫੁੱਟ (60 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਦੂਰ**— ਇੰਡਕਸ਼ਨ ਕੁੱਕ ਟਾਪ, ਜੰਪਰ ਕੇਬਲ, ਬੈਂਚ ਤੇ ਲੱਗੇ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਯੰਤਰ 400 ਹਾਰਸ ਪਾਵਰ ਜਾਂ ਘੱਟ ਵਾਲੀ ਮੋਟਰ ਵਾਲੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਏਅਰ ਕੰਪ੍ਰੈਸਰ, ਡਰਿਲ ਪ੍ਰੈਸਿਜ਼, ਗਰਾਈਂਡਰ, ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਾਸ਼ਰ, ਟੇਬਲ ਸਾਅ ਅਤੇ ਵੈਲਡਿੰਗ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਜਿਸ ਵਿਚ 160 ਐਂਪਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬਿਜਲੀ ਹੋਵੇ)।
- ♥ **ਇਹ ਨਾ ਵਰਤੋ:** ਟੈਨਜ਼ ਮਸ਼ੀਨ (TENS machines), ਚੁੰਬਕੀ ਮੈਟਰਸ ਜਾਂ ਸਿਰਹਾਣੇ, ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਉਤੇਜਕ।
- ♥ ਵੱਡੇ ਚੁੰਬਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰੇਨਾ ਤੇ ਜਾਂ ਜੰਕ ਯਾਰਡ ਵਿਚ ਕਾਰਾਂ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਚੁੰਬਕਾਂ **ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ** ।
- ♥ ਜੇ ਕਰ ਤੁਸੀਂ **ਵੱਡੀ/ਉੱਚੀ ਵੋਲਟੇਜ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ** ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰੋ। ਆਰਕ ਵੈਲਡਰ, ਸਮੈਲਟਿੰਗ ਫਰਨੈਂਸ, ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਟਾਵਰ, ਹਾਈਡਰੋ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਲੇ ਉੱਚੀ ਵੋਲਟੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਲੱਗਾ ਹੈ (Tell others you have a pacemaker)

- ♥ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਜ਼ੀ/ਅਸਥਾਈ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਲੱਗਾ ਹੈ। **ਪੇਸਮੇਕਰ ਦਾ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੋ।**
- ♥ ਜਿਸ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦਾ ਖੱਕਾ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ 4 ਤੋਂ 8 ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇਗੀ।
- ♥ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ, ਫਿਜ਼ੀਓਥਰਪਿਸਟ, ਮਾਲਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕਾਈਰੋਪੈਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕੁੱਝ ਖ਼ਾਸ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ।

ਆਪਣੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਲਵੋ (Take your medications)

- ♥ ਆਪਣੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਣਾਓ, ਕਿੰਨੀ ਡੋਜ਼/ਮਿਕਦਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਲੈਣੀ ਹੈ।
  - ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਐਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟਸ ਤੇ ਇਹ ਲਿਸਟ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਓ।
  - ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਦਵਾਈ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਧ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਵੋ।

ਸਰਗਰਮ ਰਹੋ (Stay active)

- ♥ ਇੱਕ ਦਫ਼ਾ ਰਿਕਵਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਦਿਮਾਗੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਆਮ ਵਾਂਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- ♥ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵਰਜ਼ਸ਼ਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਠੀਕ ਹਨ। **ਆਹਿਸਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵਧਾਉਂਦੇ ਜਾਓ।**
- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੈੱਕਸ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਟਾਂਕੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਖ਼ੂਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੈੱਕਸ ਦੌਰਾਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਬਾਂਹਾਂ ਤੇ ਨਾ ਪਾਓ।

ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੋ (Ask questions)

- ♥ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਆਲ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਤਾਂ:
  - ਆਪਣੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ।
  - ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਪਰਵਾਰਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ।
  - ਹੈਲਥਲਿੰਕ ਬੀ.ਸੀ. ਨੂੰ 8-1-1 ਤੇ ਦਿਨੇ ਜਾਂ ਰਾਤੀਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਰਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ। ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੁਸੀਂ ਫ਼ਾਰਮਾਸਿਸਟ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ।
  - ਪੇਸਮੇਕਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਆਲਾਂ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਨਲਾਈਨ ਜਾਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਤਾਬਚੇ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਸੁਆਲ (Frequently Asked Questions)

ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ? (When can I drive?)

- ♥ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖ਼ਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਮੋਟਰ ਵੈਹੀਕਲ ਐਕਟ ਵਿਚ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ♥ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਇੰਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ:
  - ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ 1 ਹਫ਼ਤਾ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ। (ਕਲਾਸ 5 ਲਾਇਸੈਂਸ)
  - ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ 1 ਮਹੀਨਾ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ। (ਕਲਾਸ 1 ਤੋਂ 4 ਲਾਇਸੈਂਸ)

ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਇੰਟਰਫੇਅਰੈਂਸ (ਈ.ਐੱਮ.ਆਈ.) ਕੀ ਹੈ?

(What is electromagnetic interference (EMI)?)

- ♥ ਕੋਈ ਵੀ ਯੰਤਰ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰੇ, ਬਿਜਲੀ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਅਣਦਿਸਦੀਆਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਤਰੰਗਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਤਰੰਗਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਅਸਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਮੈਗਨੈਟਿਕ ਇੰਟਰਫੇਅਰੈਂਸ (ਈ.ਐੱਮ.ਆਈ.) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ♥ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਵਰਤਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਟਰੀ ਚਾਰਜਰ, ਵਾਲ ਘੁੰਗਰਾਲੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਵਾਲ ਸਿੱਧੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੇ ਕੰਬਲ, ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੀ ਗਿਟਾਰ, ਟੁਬਬਰਸ਼, ਮੈਸਾਜ ਚੇਅਰ, ਹੀਟਿੰਗ ਪੈਡ, ਗਰਮ ਟੱਬ, ਸਾਉਨਾ, ਟੈਨਿੰਗ ਬੈੱਡ, ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੇ ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸਕੇਲ, ਅਤੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋਵੇਵ ਸਮੇਤ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਯੰਤਰ।
- ♥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਵਰਤਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੀ.ਵੀ., ਰੇਡੀਓ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਟੇਬਲੈੱਟ, ਐੱਮ.ਪੀ.3 ਪਲੇਅਰ, ਫੈੱਕਸ ਮਸ਼ੀਨ, ਫੋਟੋਕਾਪੀਅਰ, ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਡੀ. ਪਲੇਅਰ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਸਮੇਤ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਅਤੇ ਜੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਯੰਤਰ।

ਜੇ ਮੈਂ ਸਮਝਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਈ.ਐੱਮ.ਆਈ. ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?

(What do I do if I think an item is causing EMI?)

- ♥ ਜੇ ਕਿਸੇ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਚੱਕਰ ਆਉਂਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਨਾਰਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ♥ ਜੇ ਚੱਕਰ ਆਉਣੇ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕਦਮ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਕੀ ਮੈਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ?

(Can I travel with a pacemaker?)

- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਨੂੰ ਦੱਸੋ।
  - ਇਹ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇ ਤਾਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਮਦਦ ਕਿਵੇਂ ਲੈਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਤਾਂ ਦੂਰੋਂ ਰਿਮੋਟ ਟ੍ਰਾਂਸਮੀਟਰ ਕਿਵੇਂ ਸੈੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ।
  - ਆਪਣੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਤਾਜ਼ੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖੋ। ਆਪਣੇ ਯੰਤਰ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੋ।
  - ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦਾ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਵਿਖਾਓ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਮੈਟਲ ਡਿਟੈਕਟਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ, ਸਰੀਰਕ ਸਕੈਨ, ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਾਲੇ ਮੈਟਲ ਡਿਟੈਕਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ? (How long will my pacemaker last?)

- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਨੂੰ ਜੈਨਰੇਟਰ (ਬੈਟਰੀ) ਬਦਲਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ ਤੁਹਾਡਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕਲੀਨਿਕ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ।
- ♥ ਬੈਟਰੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ 8 ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪੇਸਮੇਕਰ ਨੂੰ ਕਿਤਨੀ ਬੈਟਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੇਸਿੰਗ ਲੀਡਜ਼ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ।
- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੇ ਬਗੈਰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬੈਟਰੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਪੇਸਮੇਕਰ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਮੇਰਾ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(What happens to my pacemaker at end of life?)

- ♥ ਪੇਸਮੇਕਰ ਮਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਗੜ ਜਾਏ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ (For More Information)

ਇਸ ਕਿਤਾਬਚੇ ਵਿਚ ਪੇਸਮੇਕਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੇਸਮੇਕਰ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਬਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਲੋਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹੋ।

ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਬਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਪੇਸਮੇਕਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੇ ਦੇਖੋ।

ਜੇ ਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿਸੇ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਇਸ ਕਿਤਾਬਚੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਕਲੀਨਿਕ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ।

ਸਹਾਇਕ ਸਰੋਤ (Helpful Resources)

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਹਾਰਟ ਐਂਡ ਸਟ੍ਰੋਕ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ

www.heartandstroke.ca

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਾਰਟ ਰਿਦਮ ਸੁਸਾਇਟੀ

www.chrsonline.ca

ਹਾਰਟ ਰਿਦਮ ਰਿਸੋਰਸਜ਼ ਦੇ ਮੇਨ ਮੀਨੋ ਵਿਚੋਂ 'ਪੇਸਮੇਕਰ' ਚੁਣੇ ਜਾਂ ਇਹ ਲਿੰਕ ਵਰਤੋ: goo.gl/g4ttVL

ਹਾਰਟ ਰਿਦਮ ਸੁਸਾਇਟੀ

www.hrsonline.org

'ਪੇਸ਼ੈਂਟ ਰਿਸੋਰਸਜ਼' ਚੁਣੋ

ਹੈਲਥਲਿੰਕ ਬੀ.ਸੀ.

www.healthlinkbc.ca

ਫੋਨ : 8-1-1

ਫੋਨ: 7-1-1 ਬੋਲਿਆਂ

ਯੰਤਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ	ਵੈੱਬਸਾਈਟ	Raison	ਫੋਨ
ਮੇਡਟ੍ਰੋਨਿਕ	www.medtronic.com	ਤੁਹਾਡੇ ਯੰਤਰ ਸਬੰਧੀ ਸੁਆਲ:	1-800-551-5544
		ਸੁਆਲ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ-ਕੇਅਰਲਿੰਕ:	1-800-600-4616
ਐਬੋਟ/ਸੇਂਟ ਜੁਡੇ ਮੈਡੀਕਲ	www.sjm.com	ਤੁਹਾਡੇ ਯੰਤਰ ਸਬੰਧੀ ਸੁਆਲ ਅਤੇ ਮੈਰਲਿਨ (Merlin):	1-888-276-4170
ਬੋਸਟਨ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ	www.bostonscientific.com	ਤੁਹਾਡੇ ਯੰਤਰ ਸਬੰਧੀ ਸੁਆਲ ਅਤੇ ਲੈਟੀਚਿਊਡ (LATITUDE):	1-800-929-4043
ਬਾਇਓਟ੍ਰਾਨਿਕ	www.biotronik.com	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ	
ਲੀਵਨੋਵਾ	www.livanova.sorin.com	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ	

Cardiac Services BC

An agency of the Provincial Health Services Authority

April 2018